

Niet-technische samenvatting dagvaarding provincie Brabant

1. De veehouderij is belangrijk voor onze economie en geeft de samenleving tegelijkertijd overlast. Dit leidt tot een impasse in de maatschappelijke en politieke discussie. De varkenshouderijsector, waarvan de POV de belangen behartigt, streeft net zoals de provincie Noord-Brabant een verdergaande verduurzaming van de sector na. Daarnaast staat de varkenshouderijsector net zoals de provincie voor aandacht voor gezondheid, dierenwelzijn en milieu. De ambities van de provincie en de varkenshouderijsector verschillen in de basis dus niet veel van elkaar.
2. Waarin partijen wel verschillen, is de weg waarop dat wordt gerealiseerd. De POV kan zich niet vinden in onder andere het verplicht voorschrijven van maatregelen om die ambities te realiseren, de lat van die maatregelen c.q. ambities en het tempo waarin die maatregelen c.q. ambities moeten worden gerealiseerd. De aanpak die de provincie kiest, heeft ernstige (financiële) gevolgen voor de varkenshouderij. Uit onderzoeken blijkt dat door de Brabantse aanpak 310 extra varkenshouders stoppen tot en met 2020. In de periode tot en met 2028 zijn dat er nog meer. Van de varkenshouders die doorgaan, komt ongeveer 10% extra onder de armoedegrens. Deze gevolgen zijn voor de varkenshouderij niet acceptabel. Omdat in overleg met de provincie (en de Staat) niet tot een oplossing is gekomen, is dit voor de sector de reden voor deze procedure.
3. In de dagvaarding wordt toegelicht waarom de verschillende besluiten van de provincie onverbindend zijn. De dagvaarding richt zich op de Verordening natuurbescherming en Verordening ruimte (inclusief de Nadere regels Verordening ruimte en de BZV), alsook artikel 71BuChw van de Crisis en Herstelwet. Niet alleen ontbreekt voor de gestelde regels een wettelijke grondslag, maar ook zijn de regels in strijd met hoger recht (waaronder artikel 1 EP) en in strijd met verschillende algemene beginselen van behoorlijk bestuur (waaronder het evenredigheidsbeginsel).
4. De dagvaarding maakt de ernstige financiële gevolgen van deze regels voor de varkenshouderij, waaronder eisers zichtbaar. Zoals in de dagvaarding is toegelicht, lopen de kosten voor het voldoen aan de nieuwe eisen in de Verordening natuurbescherming bij eisers al op van €129.122,69 tot € 1.578.141,14. En dit zijn dan ook nog investeringen die geen positieve effecten hebben voor de natuur. De (stikstofdepositie)ruimte die varkenshouders creëren door te voldoen aan de nieuwe eisen wordt namelijk als ontwikkelingsruimte uitgedeeld aan andere sectoren, zoals de industrie. Voor deze sectoren is er op dit moment soms onvoldoende ontwikkelingsruimte beschikbaar om de illegale¹ uitbreidingen in deze sectoren achteraf alsnog toe te staan. Doordat deze bedrijven niet hun verantwoordelijkheden hebben genomen, hebben zij op dit moment een probleem. De provincie legt door het aanpassen van de eisen in de Verordening natuurbescherming de verantwoordelijkheid voor het oplossen van dit probleem echter bij de varkenshouderij. Dat is vanzelfsprekend onterecht. Daarnaast zijn de effecten van het voldoen aan de nieuwe eisen over het algemeen erg beperkt (soms zelfs maximaal 0,03 mol op het dichtst bijgelegen Natura 2000-gebied). Als de kosten voor het voldoen aan de nieuwe eisen worden afgezet tegen het effect ervan, dan lopen deze kosten op tot maar liefst € 8.108.585,33 per mol afname. De kosten voor het voldoen aan de nieuwe eisen zijn zodanig hoog dat veel varkenshouders gedwongen worden om al dan niet vervroegd

¹ Illegaal, omdat bedrijven in het verleden regelmatig zijn uitgebreid zonder toestemming op grond van de Wet natuurbescherming. Dit blijkt uit onderzoek.

hun varkenshouderijbedrijf te beëindigen. Daarnaast komt van de varkenshouders die doorgaan ongeveer 10% extra onder de armoedegrens. De nieuwe eisen in de Verordening natuurbescherming kunnen dan ook geen stand houden.

5. Dit geldt ook voor de eisen in de Verordening ruimte, de Nadere regels Verordening ruimte en de BZV, alsmede de grondslag die de Staat hiervoor heeft beoogd te geven in artikel 71 BuChw. Deze eisen c.q. regels zijn om meerdere redenen onbevoegd vastgesteld. Daarnaast ontbreekt voor deze regels ook een wettelijke grondslag. Bovendien zijn de regels in strijd met hoger recht en verschillende algemene beginselen van behoorlijk bestuur vastgesteld.
6. Voor de regels bestaat vooral geen noodzaak, aangezien de varkenshouderij de afgelopen jaren zelf al voor een verduurzaming en een afname van emissies (zoals ammoniak, geur en fijnstof) heeft gezorgd. Bovendien blijft de varkenshouderij inzetten op een verdergaande verduurzaming van de sector. Ook de POV zet daar vol op in. Dit komt onder andere tot uiting in: het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij, de Regeling omgevingskwaliteit (ROK), de Regeling fosfaatreductie varkenshouderij 2017, de Regeling stimulering mestverwerking, de Regeling ketenkwaliteitssysteem Holland Varken en de Regeling ketenconcepten. De POV werkt daarin samen met de participanten van het Actieplan Vitalisering Varkenshouderij (Rabobank en het (voormalige) Ministerie van Economische Zaken) en verschillende ketenpartners, waaronder Vion Food Group, Agrifirm, ForFarmers en Topigs Norsvin. Met name de Regeling omgevingskwaliteit (ROK) heeft hetzelfde doel als de provinciale regels. Een noodzaak voor de provinciale regels bestaat daarom niet. Bovendien leiden ook deze provinciale regels tot extra kosten voor de varkenshouderij, zonder dat zij deze kunnen doorberekenen. De kostprijs wordt daardoor onevenredig hoog in vergelijking met collega varkenshouders in andere provincies en het buitenland. Daarom kunnen ook de eisen in de Verordening ruimte, de Nadere regels Verordening ruimte en de BZV geen stand houden.
7. Eisers vorderen daarom dat de provinciale regels onverbindend worden verklaard.